

■ TRIBUNA POLITICA

Patratgs davart il di mundial da l'aua

DA CLAUDIO LARDI
CUSSEGLIER GUVERNATIV

Avant ch'jau hai dastgà surpiagliar l'uffizi da cussegliaer guvernativ e pia er la responsabladad per la protecziun da las auas e da l'ambient, hai jau patratgà relativamain pauc davart l'aua. L'aua era simplamain qua, culava da tuttas uras or da la spina, era netta, pudevan ins baiver.

Il dretg da posseder aua, gea aua Lavunda, sa chapescha per nus da sasez.

Per 1.4 milliardas personas è il cumbat per l'aua quotidiana gia oz in cumbat per survivor. E per las duas milliardas personas che vegnan tiers fin l'onn 2020 medemamain.

L'aua è bain l'element il pli frequent da nossa terra, ma l'aua en la dretga qualitat (da baiver) ed al dretg lieu daventa pli e pli rara e daventa in product nunpajabel.

Il chantun Grischun è bain ina da las chombras d'aua da las pli impurtantas en il center da noss continent. L'aua cula tant cun il Rain en la Mar dal nord, cun l'En en la Mar naira e cun la Maira e la Moesa en la Mar mediterrana. Schebain che nus possedain aua avunda, merita l'aua er tar nus in'attenziun speziala. Nus tuts che ans occupain da l'aua savain ch'er noss'aua è smanatschada. Vulain ans regurdar:

Las consequenzas spertas e dramaticas d'incendis da guaud –

patratgain als eveniments en la Val Mesauc e la Val Puschlav da l'avrigl 1997 –, sche l'aua en furma da plievgia vegn a mancar per in tschert temp.

Las cleras reducziuns da la quantidad e qualitat da l'aua da funs.

La cumbinaziun delicata tranter la productivitat da las sereneras, il diever da l'aua da funs e da l'aua restanta en vista a la qualitat da l'aua dals lais e flums.

En il Grischun han ins investì fin oz bundant 1.5 milliardas francs en il provediment d'aua. Gia ils indrizs subvenziunads dal chantun muntan ad ina summa da 300 milliuns francs. Quests indrizs han il chantun e la confederaziun sustegnì cun contribuziuns da 100 milliuns francs. Ins ha calculà che nus stuain impunder annualmain 60 milliuns per renovar quests indrizs e per als manar a moda ch'els mantegnan la substanza. Faschain

nus quai? Studis mussan che 50 pertschient da l'aua da baiver e da diever van a perder en conducts che perdan.

Ils onns passads avain nus prendì las pli differentas mesiras per mantegnair la qualitat da l'aua. A chaschun dal di mundial da l'aua ils 22 da mars 2001 vegnan munits ils bigls che sburflan aua da baiver cun l'inscripziun "aua da baiver è sanadad". Per mantegnair quest stadi er en il futur stuain nus avoir quità surtut da l'aua da funs. Da quella retiran las funtaunas ed ils bigls lur aua da baiver.

Ima para er impurtant ch'ils custs effectivs dal consum d'aua vegnian mess a quint. L'aua vegn quintada anc savens sut sia valor, q. v. d. memia bunmartgada. In pretsch gist po gidar a promover e duvrrar tecnologias che spargnan l'aua.

Per finir han ins pudì crear in instrument efficazi cun la lescha chantunala davart la protecziun da las auas, acceptada dal pievel grischun l'onn 1997, per applitgar ina protecziun effizienta da las auas en il chantun Grischun. Jau sun engraziaivel al pievel. Anc quest onn vulessan nus dar in schumellin a questa lescha cun la nova lescha chantunala davart la protecziun da l'ambient. La protecziun da las auas e la protecziun da l'ambient dumondan ina l'autra ed èn indispensablas per mantegnair la natira e l'ambient. Gia oz engraziavel jau a las Grischunas ed als Grischuns er per lur sustegn da quest project.